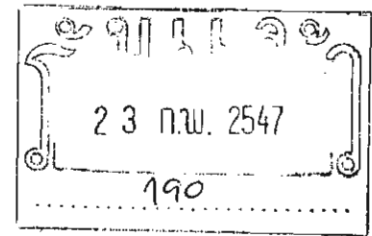

สัญญาเลขที่ PDG46S0005

ร่างรายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ฉบับสมบูรณ์

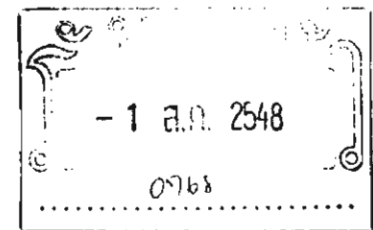
โครงการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มกองทุนให้มีความเป็นเอกภาพ
บ้านกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

คณะผู้วิจัย

1. นายเจริญ สุตรักษ์
2. นายเสวี รัตนพันธ์
3. นายปรีชา ชูกร
4. นายประภาส แก้วอุดม
5. นายน้อม ศรีสวัสดิ์
6. นายทวี พลฤทธิ์
7. นายสาโรจน์ ใจกระจ่าง
8. นายจำนงค์ ยอดแก้ว
9. นายพิเชษ ชูกร
10. ร.ต.สำรอง ทองอยู่
11. นางระพิน พันชนะ
12. นายพรเทพ สุขศรีแก้ว
13. นางจรัสศรี แก้วอุดม
14. นางสาวี เรืองฤทธิ์
15. นายปราโมทย์ เพ็ชรสัง

สังกัด

- ธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง
กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายป้องกันและปราบปราม หมู่ 7 กะปาง
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายป้องกันและปราบปราม หมู่ 7 กะปาง
ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านกะปาง
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง
กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
ธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง
กองทุนข้าวสาร
ที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน
กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
ที่ปรึกษากองทุนข้าวสาร

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทคัดย่อ

โครงการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มกองทุนให้มีความเป็นเอกภาพบ้านกะปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้านและค้นหาแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มกองทุนให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ มีกระบวนการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากสมาชิก กรรมการดำเนินงาน และจากเอกสารของกองทุนต่าง ๆ ทั้งสามกองทุน

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า การดำเนินงานของ 3 กองทุนคือ ธนาครหมู่บ้าน กองทุนข้าวสารและกองทุนหมู่บ้านเกิดจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยที่แกนนำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและหลังจากได้มีการศึกษาดูงาน รวมทั้งได้เข้าร่วมทำงานกับเครือข่ายองค์กรชุมชนภายนอก ก็เกิดความคิดเรื่องการพึ่งพาตนเอง โดยคิดจะจัดการกองทุนต่าง ๆ ให้เป็นเอกภาพให้อยู่ในความควบคุมของชุมชนเอง การศึกษาพบว่า ผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานของกองทุนทั้งสามที่เห็นชัดเจนคือเกิดแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำขึ้นในชุมชน ทำให้เกิดการออมเงินและลดรายจ่ายในการซื้อข้าวสารของสมาชิก สำหรับปัญหาที่พบในการดำเนินงานที่สำคัญมี 2 ประการคือ 1) ระเบียบและการบังคับใช้ซึ่งสมาชิกและกรรมการไม่ได้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเนื่องจากความรู้และไม่ได้เอาใจใส่อย่างจริงจัง 2) เรื่องการจัดทำทะเบียนบัญชีและงบการเงินซึ่งกระจัดกระจาย ไม่เป็นระบบ เนื่องจากกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจและไม่ได้ชวนช่วยจัดการเรื่องนี้อย่างจริงจัง สำหรับแนวทางการจัดการกองทุนทั้งสามให้เป็นเอกภาพโดยตั้งคณะกรรมการกลางเพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งช่วยควบคุมดูแลการดำเนินงานโดยวางระเบียบกลางเพื่อถือปฏิบัติร่วมกันนั้น ยังไม่ทราบว่าได้เกิดผลขึ้นตามที่มุ่งหวังหรือไม่ โดยที่แนวทางสำคัญที่กรรมการกลางเห็นร่วมกันคือจะต้องสร้างกองทุนสวัสดิการที่เป็นกองทุนกลางร่วมกันของทั้งสามกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกเมื่อมีความเดือดร้อนจำเป็น ซึ่งจะได้ดำเนินการนำเสนอในที่ประชุมใหญ่สมาชิกต่อไป

คำขอบคุณ

รายงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความร่วมมือจากคณะกรรมการดำเนินงาน กองทุนทั้งสามกองทุนของหมู่บ้าน 7 บ้านกะปาง ประกอบด้วย กรรมการธนาคารหมู่บ้าน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน กรรมการกองทุนข่าวสาร ทางทีมวิจัยต้องขอขอบคุณในความร่วมมือด้วยดีเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทีมวิจัยชุดโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชนทั้ง 7 โครงการ ที่ได้ร่วมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานวิจัยและการปรับปรุงระบบการบริหารกองทุนจากการประชุมร่วมกันทุกครั้ง

ขอขอบคุณทีมประสานงานโครงการวิจัยเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินชุมชน ที่เป็นพี่เลี้ยงคอยสนับสนุนการทำงาน ให้ข้อเสนอแนะและข้อแนะนำในการทำวิจัยให้กับทีมวิจัยและช่วยแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างการทำวิจัย ตลอดจนคอยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่ทีมงานด้วยดีเสมอมาจนงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้

ขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานภาคที่สนับสนุนงบประมาณสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้คงจะก่อให้เกิดความรู้ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากองทุนต่างๆของหมู่บ้านกะปางต่อไป

นายเจริญ สุตรักษ์และคณะ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำขอบคุณ	ข
บทที่ 1 บทนำ	
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย	3
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย	
พื้นที่ศึกษา	4
วิธีเก็บข้อมูล	5
การวิเคราะห์ข้อมูล	5
บทที่ 3 ผลการศึกษา	
ประวัติของหมู่บ้าน	7
ความเป็นมาของกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน	9
- ธนาคารหมู่บ้าน	10
- กองทุนหมู่บ้าน	19
- กองทุนข้าวสาร	30
บทที่ 4 สรุปและวิเคราะห์ผลการวิจัย	35
ข้อเสนอแนะต่อพี่เลี้ยง	40
ข้อเสนอต่อสกว.จากทีมวิจัยชุมชน	40
บทเรียนการทำงานติดตามสนับสนุนของผู้ช่วยประสานงาน	41
บทเรียนของผู้ประสานงาน	41
ภาคผนวก	44
- แผนที่หมู่บ้านกะปาง	
- เอกสารด้านการเงินธนาคารหมู่บ้าน	
- เอกสารการกู้กองทุนหมู่บ้าน	
- กิจกรรมในการทำวิจัย	

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

จากภาวะวิกฤตทางสังคมเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ วิธีการที่จะแก้ไขปัญหาได้นั้นเท่าที่เห็นได้ชัดเจนในขณะนี้คือการฟื้นฟูความเข้มแข็งของชุมชน ผลสำเร็จของชุมชนเข้มแข็งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนในชุมชนมีจิตสำนึกร่วมกัน มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในชุมชน สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชนโดยเป็นความรับผิดชอบร่วมกันในฐานะสมาชิกของชุมชนที่จะช่วยให้ชุมชนสามารถรอดพ้นจากภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นได้ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนดังกล่าวคนในชุมชนจะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ทำร่วมกัน โดยเฉพาะการนำเอาภูมิปัญญาของชุมชนมาใช้เป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนา ซึ่งในขณะนี้ชุมชนเองหลาย ๆ ชุมชนมีกองทุนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในชุมชน/หมู่บ้านของตนเอง และชุมชนมีความจำเป็นที่จะต้องค้นหารูปแบบและแนวทางในการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อให้เกิดประโยชน์กับคนในหมู่บ้าน และกองทุนของหมู่บ้านที่มีอยู่จะต้องแก้ปัญหาและเป็นที่พึ่งของคนในหมู่บ้านได้อย่างแท้จริง

จากการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ที่ผ่านมาของหมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสงพบว่ากองทุนของชุมชนที่มีสมาชิกร่วมระดมทุนจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ การดำเนินงานจะเป็นไปด้วยดีและประสบความสำเร็จ ขณะที่กองทุนที่เกิดจากนโยบายของรัฐ สมาชิกลงทุนเพียงเล็กน้อย ไม่มีการระดมทุนอย่างต่อเนื่องเช่น กองทุนหมู่บ้าน การดำเนินงานมักจะเจอกับปัญหาอุปสรรคที่ยังไม่สามารถหาทางออกได้ เนื่องจากสมาชิกขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของ ขาดความรับผิดชอบ ผลที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความไม่มั่นคงขึ้นกับกองทุน ในที่สุดจะทำให้เกิดความแตกแยกขึ้นกับกองทุนต่างๆที่มีอยู่ในชุมชน ดังนั้นถ้าหากมีการรวมกองทุนต่าง ๆ ที่มีอยู่เข้าด้วยกัน และทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ จะสามารถเอื้อประโยชน์ให้กับคนในชุมชนได้เป็นอย่างดี

สภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

บ้านคลองตุง หมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหมู่บ้านที่แยกตัวออกมาจากหมู่ที่ 1 เดิมเมื่อปี พ.ศ. 2534 เป็นหมู่บ้านที่อยู่ติดกับอำเภอรษฎา จังหวัดตรัง มีพื้นที่ทั้งหมด 800 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 5 เขต มีจำนวนครัวเรือน 140 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งหมด 622 คน แยกเป็นประชากรผู้ชาย 270 คน ประชากรผู้หญิง 352 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรรม

การดำเนินงานของหมู่บ้านที่ผ่านมา ได้มีการจัดตั้งกลุ่มกิจกรรมขึ้นมาจำนวน 6 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มกู้ยืมเพื่อการผลิต (โครงการกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจชุมชน – มียาชาว่า)

2. กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน ม.7
3. กลุ่มสตรี ม.7
4. กลุ่มรักษาความสงบ (ลาดตระเวน)
5. กลุ่มกองทุนหมู่บ้าน ม.7 (กองทุน 1 ล้านบาท)
6. กลุ่ม อสม. ม.7

และในหมู่ที่ 7 ยังมีกลุ่มพิเศษที่ทางคณะกรรมการหมู่บ้านได้จัดตั้งขึ้นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน คือ กลุ่มสภากาแฟสัจจะภายในหมู่บ้านเดือนละ 4 ครั้ง ซึ่งจะมีการหมุนเวียนกันไปตามหย่อมบ้านต่าง ๆ ทุกสัปดาห์

กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน

ธนาคารหมู่บ้านเริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 9 เมษายน 2544 โดยมีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 51 คน จำนวนเงินฝากเริ่มแรก 8,200 บาท ขณะนี้ถึงเดือนกรกฎาคม 2545 กลุ่มธนาคารหมู่บ้าน ม.7 มีสมาชิกทั้งหมด 132 คน มีเงินฝากสัจจะ 105,200 บาท ทางกลุ่มฯได้ปล่อยเงินกู้ให้สมาชิกได้กู้ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน และปล่อยให้สมาชิกกู้ไปแล้ว 16 ราย เป็นเงิน 77,800 บาท

กองทุนข้าวสาร

หลังจากธนาคารหมู่บ้านได้ดำเนินการมาระยะหนึ่ง ได้เกิดกลุ่มกองทุนข้าวสารขึ้นภายในหมู่บ้าน โดยการรวมตัวของสมาชิกธนาคารหมู่บ้านจำนวน 26 คน มีเงินลงทุนจำนวน 2,600 บาท และได้ยืมเงินจากธนาคารหมู่บ้านจำนวน 15,000 บาทมาเป็นทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน จนถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2545 ได้จำหน่ายข้าวสารให้สมาชิกไปแล้วจำนวน 296 กระสอบ โดยมีเงินต้นทุน 143,530 บาท และมียอดสมาชิกกองทุนทั้งหมด 52 คน มีผู้ใช้บริการจากกลุ่มประมาณ 70 – 80 คน และทางกลุ่มคาดว่าจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

กองทุนหมู่บ้าน

กองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านกะปางจัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2544 โดยมีสมาชิกเริ่มต้นจำนวน 92 คน มีการระดมทุนจากสมาชิกจำนวน 4,200 บาท ปัจจุบันมีสมาชิก 132 คน มีสมาชิกกู้ทั้งหมด 25 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 985,000 บาท โดยการกู้ของสมาชิกมีทั้งลักษณะที่กู้เป็นรายเดือน ราย 3 เดือน ราย 6 เดือน และรายปี ปัจจุบันสมาชิกที่กู้ไปแล้วไม่ชำระเงินกู้ตามเงื่อนไขของกลุ่มตามที่ได้ตกลงกันไว้จำนวน 7 คน ซึ่งสมาชิกที่ผิดเงื่อนไขดังกล่าวไม่ได้เป็นสมาชิกของธนาคารหมู่บ้าน ขณะนี้ทางคณะกรรมการบริหารกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลกะปางได้มีมติให้ระงับการกู้ยืมชั่วคราว จนกว่ามีแนวโน้มว่าจะดีขึ้น

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า หมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง มีกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้านที่หลากหลาย โดยเฉพาะกองทุนหลัก ๆ 3 กองทุนคือ กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารหมู่บ้าน และกองทุนข้าวสาร พบว่า

การดำเนินงานที่ผ่านมาต่างคนต่างก็ทำกันไป การทำงานมีการซ้ำซ้อนกันไปมา ทำให้การดำเนินงานของกองทุนขาดประสิทธิภาพ ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้จริง คณะกรรมการและทีมวิจัยจึงมีความต้องการที่จะรวมกองทุนดังกล่าวเป็นกองทุนเดียวกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการและให้การดำเนินงานของกองทุนมีความเป็นเอกภาพสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างแท้จริง จึงเสนอโครงการวิจัยนี้ขึ้น

คำถามการวิจัย

การดำเนินงานของกองทุนในหมู่บ้านบ้านกะปางให้เป็นเอกภาพและตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้จริง มีแนวทางอย่างไร ?

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของกองทุนต่าง ๆ ในหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้การรวมกลุ่มกองทุนประสบความสำเร็จ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการบริหารจัดการกลุ่มกองทุนให้มีเอกภาพ และมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรการเงินในชุมชน

ประเด็นในการวิจัย

1. สรุปบทเรียนการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้าน, กองทุนหมู่บ้าน, กองทุนข้าวสารในเรื่องความเป็นมา กิจกรรม การบริหารจัดการ ผลที่เกิดขึ้น และปัญหาอุปสรรค
2. ค้นหาปัจจัย / รูปแบบที่ทำให้การรวมกลุ่มกองทุนประสบความสำเร็จ (รูปแบบการบริหาร, โครงสร้างกรรมการ, กิจกรรม)
3. ทดลองดำเนินการจากผลการศึกษาที่ค้นพบ

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บทสรุปการดำเนินงานของกองทุน 3 กองทุนที่บ้านกะปาง
2. ทราบรูปแบบและแนวทางในการรวมกองทุนหมู่บ้าน ธนาคารหมู่บ้าน และกองทุนข้าวสารเข้าด้วยกันเพื่อความเป็นเอกภาพในการดำเนินงาน
3. เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคณะกรรมการกองทุนต่าง ๆ ของหมู่บ้านกับทีมวิจัย
4. คณะกรรมการของกองทุนทั้ง 3 ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงาน

บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย

พื้นที่ศึกษา

บ้านกะปาง หมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ทีมวิจัย ทีมงานวิจัยมีทั้งหมด 15 คน โดยมีประวัติและบทบาทหน้าที่ดังนี้

ชื่อ - สกุล	ตำแหน่ง ในทีมวิจัย	ที่อยู่	อายุ	การศึกษา	อาชีพ	บทบาทหน้าที่ในชุมชน
1.นายเจริญ สุตรักษ์	หัวหน้าโครงการ	244 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	42	ป.4	ทำสวน	ประธานธนาคารหมู่บ้าน/ กรรมการหมู่บ้าน
2.นายเสวี รัตนพันธ์	ทีมวิจัย	42 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	43	ม.ศ.3	ทำสวน	ผ.ม.ญ ฝ่ายปกครอง/ เหรียญกิตติมศักดิ์หมู่บ้าน
3.นายปรีชา ชูกร	ทีมวิจัย	44 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	52	ป.4	ทำสวน	ผ.ม.ญ ฝ่ายป้องกันและ ปราบปราม
4.นายประภาส แก้วอุดม	ทีมวิจัย	57 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	44	ป.4	ทำสวน	ผ.ม.ญ ฝ่ายป้องกันและ ปราบปราม
5.นายนิยม ศรีสวัสดิ์	ทีมวิจัย	42 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	42	ม.ศ.3	ทำสวน	ผ.ญ ที่ปรึกษากองทุน
6.นายทวี พลฤทธิ์	ทีมวิจัย	60 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	44	ป.4	ทำสวน	ผ.ม.ญ ฝ่ายปกครอง
7.นายสาโรจน์ ไกรระจ่าง	ทีมวิจัย	193 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	26	ม.3	ทำสวน	เลขากองทุนหมู่บ้าน
8.นายจ้านงค์ ยอกแก้ว	ทีมวิจัย	31 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	48	ป.4	ทำสวน	เหรียญกิตติมศักดิ์หมู่บ้าน
9.นายพิเชษฐ ชูกร	ทีมวิจัย	160 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	30	ม.6	ทำสวน	ปชส.กองทุนข้าวสาร
10.ร.ต.สำรอง ทองอยู่	ทีมวิจัย	1 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	38	ปวส.	รับราชการ	ที่ปรึกษากองทุนหมู่บ้าน
11.นางระพิน พันชนะ	ทีมวิจัย	97 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	43	ม.ศ.3	ทำสวน	อสม./ รองประธานกองทุน หมู่บ้าน
12.นายพรเทพ สุขศรีแก้ว	ทีมวิจัย	40 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	28	ปริญญาตรี	พนักงาน บริษัท	ประธานกองทุนหมู่บ้าน
13.นางจรัสศรี แก้วอุดม	ทีมวิจัย	7 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	44	ม.ศ.3	ทำสวน	กรรมการกองทุนหมู่บ้าน
14.นายยงยุทธ เจริญฤทธิ์	ทีมวิจัย	199 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	38	ม.6	ทำสวน	ประธานที่ปรึกษากองทุน หมู่บ้าน
15.นายปราโมทย์ เพ็ชรสัง	ทีมวิจัย	63 ม.7 ต.กะปาง อ.ทุ่งสง จ.นครศรีฯ	36	ม.6	ทำสวน	ที่ปรึกษากองทุนข้าวสาร

ขอบเขตการวิจัย

1. ดำเนินการในพื้นที่บ้านกะปางหมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา มีดังนี้
 - 2.1 ธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง
 - 2.2 กองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง
 - 2.3 กองทุนข้าวสารบ้านกะปาง

แหล่งข้อมูล

1. เอกสารการดำเนินงานของกลุ่ม ทะเบียน บัญชี การเงินของแต่ละกองทุน บันทึกการประชุม
2. กรรมการของกองทุนทั้ง 3 กองทุน
3. สมาชิกของกองทุนทั้ง 3 กองทุน

วิธีการเก็บข้อมูล

1. เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการเก็บแบบเดาสุ่มจากสมาชิกบางส่วนของกลุ่มประมาณร้อยละ 60 ของสมาชิกทั้งหมด
2. เก็บข้อมูลโดยการสนทนาเป็นรายบุคคลทั้งคนที่เคยเป็นสมาชิกกองทุนมาก่อน และที่ตอนนี้อยู่ได้ออกไปจากสมาชิกแล้ว
3. เก็บข้อมูลจากการจัดให้มีเวทีประชุมพูดคุยกันในช่วงกรรมการเอง และเวทีประชุมระหว่างกรรมการและสมาชิกกองทุน รวมถึงการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน
4. เก็บข้อมูลจากการศึกษาเอกสารของกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย เอกสารทะเบียนกลุ่ม เอกสารการเงิน บันทึกการประชุม โดยได้แบ่งทีมวิจัยออกเป็น 3 ทีมในการศึกษาเอกสาร (ทีมที่ 1 ศึกษาเอกสารของธนาคารหมู่บ้าน ทีมที่ 2 ศึกษาเอกสารของกองทุนหมู่บ้าน และทีมที่ 3 ศึกษาเอกสารของกลุ่มข้าวสาร) โดยแต่ละทีมนำผลการศึกษามาสรุปให้กับทีมวิจัยกลาง
5. การศึกษาดูงาน ทีมวิจัยจะไปศึกษาดูงานการดำเนินงานกองทุนของชุมชนต้นแบบธนาคารหมู่บ้านบ้านไผ่ล้านสาขา 2 ตำบลเขาขาว อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งทีมวิจัยจะไปศึกษาเรื่องการบริหารจัดการและรูปแบบการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการเพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางปรับใช้กับการดำเนินงานกองทุนของหมู่บ้านกะปางต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของทีมวิจัยบ้านกะปาง ทีมวิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจัดให้มีเวทีประชุมคณะกรรมการกองทุนต่างๆของหมู่บ้าน และทีมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล โดยการเอาข้อมูลที่เป็นข้อค้นพบจากการศึกษาเอกสารการดำเนินงานของกองทุน จากการจัดเวทีสรุปทบทวน และการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์สมาชิกมาวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็งและปัญหา

อุปสรรคในการดำเนินงานกองทุนที่ผ่านมา และเมื่อได้จุดอ่อนจุดแข็งจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของกองทุนแล้ว ทางทีมวิจัยและคณะกรรมการดำเนินงานกองทุนช่วยกันหาแนวทางแก้จุดอ่อนและปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมาของกองทุนต่างๆ รวมทั้งคิดค้นรูปแบบการดำเนินงานกองทุนของบ้านกะปางให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิก และร่วมกันปรับทิศทางการดำเนินงานกองทุนทั้งสามให้มีทิศทางในการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกันทั้งในปัจจุบันและต่อไปข้างหน้าเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุดต่อไป

ระยะเวลาในการศึกษา

ทางทีมวิจัยบ้านกะปางได้ใช้ระยะเวลาในการศึกษาทั้งหมด 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2545 ถึงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2546

งบประมาณที่ใช้ในการศึกษา

งบประมาณที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 50,000 บาท

บทที่ 3 ผลการศึกษา

ประวัติของหมู่บ้าน

ชื่อบ้านกะปางได้มาจากชื่อต้นไม้"อินทนิล"ที่มีปาง 7 ปางตามที่เล่าขานกันมา เป็นต้นไม้เนื้อแข็ง คล้ายต้นตะแบกมีดอกชมพูอ่อนพบตามสถานที่ทั่วไป ต้นอินทนิลด้านนี้ใหญ่มาก ลักษณะที่สำคัญคือ เป็นต้นไม้ที่มีรากงอกขวางลำคลองที่กั้นเขตแดนระหว่างอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ อำเภอห้วยยอด (ปัจจุบันเป็นอำเภอรัชภา) จังหวัดตรังมาก่อน ดังนั้นชาวบ้านสมัยก่อนเรียกคลองนี้ว่า คลองปาง ซึ่งใช้เป็นแนวเขตสำหรับบ้านกะปาง หมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช อีกฝั่งคลองเรียกว่า ตำบลคลองปาง (หรือเทศบาลคลองปางปัจจุบัน) ติดเขตอำเภอรัชภา จังหวัดตรัง จากคำบอกเล่ากันต่อๆ มาจนถึงทุกวันนี้ บ้านปางก็ยังเป็นบ้านกะปางเช่นเดิม โดยเปลี่ยนจากบ้านปาง [ภาษาถิ่น] เป็นบ้านกะปาง

หมู่ที่ 7 บ้านกะปางเป็นหมู่บ้านที่แยกตัวออกมาเมื่อปี พ.ศ. 2536 บ้านกะปางเดิมเป็นหมู่ที่ 1 เป็นหมู่บ้านเก่าแก่ 3 ชั่วอายุคนหรือประมาณ 200 – 300 ปีมาแล้ว เนื่องจากมีจำนวนประชากรมาก หมู่บ้านเดิมไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง เมื่อได้แยกตัวออกมาเป็นหมู่ที่ 7 แล้ว ทางอำเภอก็ได้เข้ามาดำเนินการให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน โดยผู้ใหญ่บ้านคนแรกของหมู่ที่ 7 คือนายประภาส แก้วอุดม จนเมื่อถึงปีพ.ศ. 2541 เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้นำในหมู่บ้าน เกิดความไม่ลงรอยกันเนื่องจากปัญหาส่วนตัว ทำให้ทางอำเภอสั่งปลดผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง ส่งผลให้หมู่ที่ 7 บ้านกะปางในขณะนั้นว่างตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในปี พ.ศ. 2542 - 2543 หมู่ที่ 7 บ้านกะปางไม่มีตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ทางอำเภอได้สั่งการให้นายวิมล กำแพงซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 ตำบลกะปางรักษาการแทน ในช่วงนี้ชาวบ้านในหมู่บ้านจะต้องแก้ปัญหาต่างๆ ของตัวเอง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นมาไม่สามารถพึ่งพาผู้นำหมู่บ้านได้ ชาวบ้านไม่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ถ้าหากว่าสมาชิกในหมู่บ้านเกิดปัญหาที่หนักๆ หรือรุนแรงก็จะหันไปพึ่งโรงพัก จนมาถึงวันที่ 4 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 ทางอำเภอก็ได้เข้ามาดำเนินการให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านขึ้นมา โดยนายน้อม ศรีสวัสดิ์ ผู้ใหญ่บ้านคนปัจจุบันได้รับการเลือกตั้งให้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนที่ 2 ของหมู่ที่ 7

สภาพทั่วไปของบ้านกะปาง

1. สภาพทางกายภาพ

บ้านกะปางหมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจาก อำเภอทุ่งสง 18 กิโลเมตร แบ่งเขตการดูแลออกเป็น 5 เขต คือ 1) เขตบ้านออกถนน 2) เขตบ้านตกถนน 3) เขตบ้านควนแดง 4) เขตบ้านกะปาง และ 5) เขตบ้านออก

1.1 ขนาดและอาณาเขต

บ้านกะปางมีเนื้อที่ประมาณ 800 ไร่ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ทิศเขต	คูค่ายทหาร พล ร.5
ทิศใต้	ทิศเขต	คลองปางที่กั้นระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดตรัง
ทิศตะวันออก	ทิศเขต	คลองลำโลมเขตระหว่างหมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 1 ตำบลกะปาง
ทิศตะวันตก	ทิศเขต	ถนนรถไฟและเขตหมู่ที่ 7 และหมู่ที่ 3 ตำบลกะปาง

1.2 ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของบ้านกะปางเป็นพื้นที่ราบ พื้นดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนเหมาะสำหรับทำการเกษตร ปลูกผัก ทำสวนยาง สวนผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มีลำธารธรรมชาติ 2 สาย สายแรก เรียกว่า คลองปาง เป็นคลองกั้นเขตแดนระหว่างจังหวัดนครศรีธรรมราชและจังหวัดตรัง มีแนวเขตตลอดระหว่างตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง และหนองบัว ตำบลคลองปาง อำเภอธวัชชัย จังหวัดตรัง มีน้ำไหลผ่านตลอดปี ต้นน้ำเกิดจากน้ำตกซึ่งมีต้นไม้อุดมอยู่มากมาย น้ำในคลองปางจึงไม่แห้ง ชาวบ้านได้ใช้น้ำคลองปางทำการเกษตรและเป็นน้ำกินน้ำใช้ นับเป็นคลองที่มีความสำคัญคลองหนึ่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช สายที่ 2 เรียกว่า คลองลำโลม แยกมาจากคลองตูก แบ่งเขตหมู่บ้านระหว่างหมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง เส้นทางน้ำไหลออกที่ตำบลเขาโรไปออกคลองใหญ่เช่นกัน คลองลำโลมมีความตื้นเขินมาก ฤดูแล้งน้ำแห้ง ชาวบ้านคิดว่าน่าจะมีการลอกคลองสายนี้ เพื่อให้มีน้ำตลอดปี แต่ยังขาดงบประมาณอยู่ ทางอบต.ก็มั่งงบประมาณไม่เพียงพอ ต้องชะลอโครงการไว้ก่อน จนกว่าจะมีงบประมาณ

2. สภาพทางสังคม

หมู่ที่ 7 มีจำนวนประชากร 149 ครัวเรือน ทั้งสิ้น 731 คน ตั้งบ้านเรือนอยู่ระหว่างสองข้างทางบริเวณริมคลองปางตลอดหมู่บ้าน โดยตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณนี้มาเป็นเวลาประมาณ 150 ปี ประชากรส่วนใหญ่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 99 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 1 นับถือศาสนาคริสต์ ในหมู่บ้านไม่มีวัด ไม่มีโรงเรียน และสถานีนอนามัย ชาวบ้านต้องไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนบ้านคลองตูก และใช้บริการสาธารณสุขที่สถานีนอนามัยบ้านคลองตูก

3. เศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

อาชีพหลักของประชากรหมู่ที่ 7 บ้านกะปางคือ ทำสวนยางพารา และทำสวนผลไม้บ้างเล็กน้อย ในระยะหลัง รายได้หลักมาจากอาชีพทำสวนยางพารา โดยมีอาชีพเสริมคือค้าขายเล็กๆน้อยๆ นอกจากนั้นชาวบ้านในหมู่ที่ 7 บ้านกะปางบางส่วนประกอบอาชีพรับจ้างซึ่งเป็นอาชีพรองหรืออาชีพเสริมจากทำสวนยางพาราและค้าขาย โดยชาวบ้านในหมู่บ้านได้ออกไปทำอาชีพเสริมหลังจากเสร็จจากการทำสวนยางซึ่งทำในตอนกลางคืนและช่วงเช้าของแต่ละวัน และในวันที่หยุดจากการทำสวนยางโดยชาวบ้านจะเข้าไปทำงานรับจ้างในตลาดกะปางและบางส่วนก็ออกไปทำงานในอำเภอทุ่งสง ซึ่งอาชีพรับจ้างที่พวกเขาทำก็มีก่อสร้าง รับจ้างทั่วไปตามโรงงานทำไม้ยางพารา และขับรถจักรยานยนต์

รับจ้างตามความถนัดของแต่ละบุคคล เพราะเนื่องจากว่าบางคนคิดว่าอาชีพทำสวนยางพารายังไม่พอค่าใช้จ่ายในครอบครัว

4. การคมนาคม

เส้นทางคมนาคมสายหลักที่ใช้เดินทางออกจากหมู่บ้านคือสายเข้าโรงเรียนบ้านคลองตุกหมู่ที่ 7 หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 4 ตำบลน้ำตกกระยะทาง 14 กิโลเมตร จากถนนบ่อล้อ - ลำทับเข้าถึงหมู่ที่ 4 ถ้าตลอดตำบลน้ำตก โดยการเดินทางเข้าหมู่บ้าน มีรถจักรยานยนต์รับจ้างประมาณ 20 คัน และรถยนต์ส่วนตัวของคนในหมู่บ้านประมาณ 5 คัน นอกจากนั้นสมาชิกในหมู่บ้านจะมีรถจักรยานยนต์ใช้กันเกือบทุกบ้าน ถนนเป็นดินลูกรัง เส้นทางในหมู่บ้านมี 3 สาย คือ 1) สายควนแต้ว 2) สายรอบค่าย และ 3) สายเลียบคลองปาง ซึ่งถนนจะมีลักษณะเชื่อมเข้าหากันทั้ง 3 สาย

ความเป็นมาของกองทุนต่างๆในหมู่บ้าน

เดือนมีนาคม พ.ศ. 2544 รัฐบาลได้มีนโยบายให้มีการจัดตั้งประชาคมขึ้น ทำให้ชาวบ้านได้มารวมตัวกันโดยมีแกนนำประมาณ 15 คนใช้ชื่อว่า ประชาคมหมู่บ้าน แกนนำในการทำงานแบบประชาคมดังกล่าวมาประชุมร่วมกันโดยมีเป้าหมายคือหาแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้าน และมีการร่วมกันกำหนดทิศทางที่จะให้มีการตั้งกลุ่มกองทุนขึ้นมาในหมู่บ้านเพื่อที่จะตั้งรับในการบริหารกองทุนต่างๆจากรัฐบาล เมื่อแกนนำได้มีการตั้งประชาคมหมู่บ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็เขียนโครงการเพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนเงินกระตุ้นเศรษฐกิจ (มียาชาว่า) จากองค์การบริหารส่วนตำบลกะปาง โดยการจัดตั้งเป็น "กลุ่มเงินกู้เพื่อการผลิต" มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 36 คน ลงหุ้นร่วมกันคนละ 120 บาท เงินที่สมาชิกลงหุ้นแยกเป็นสองส่วนคือ 100 บาทเป็นค่าหุ้นของสมาชิก และ 20 บาทเป็นค่าธรรมเนียมในการสมัครสมาชิก กลุ่มจะใช้เป็นเงินค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน รวมเงินที่ได้จากการลงหุ้นร่วมกันของสมาชิกทั้งหมดจำนวน 4,320 บาท โดยมีคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน 10 คน คือ 1) นายน้อม ศรีสวัสดิ์ 2) นายเจริญ สุตรักษ์ 3) นายเสวี รัตนพันธ์ 4) นายเล็ก ชูเมฆา 5) นางระพิน พันชนะ 6) นายทวี พลฤทธิ์ 7) นายจ่านง ยอดแก้ว 8) นายปรีชา ชูกร 9) นายสาโรจน์ ใจกระจ่าง และ 10) นางสาวรี เรืองฤทธิ์ เมื่อสมาชิกลงหุ้นแล้วก็สามารถกู้เงินได้คนละ 3,000 บาท โดยกลุ่มคิดดอกเบี้ยร้อยละ 2 บาทต่อเดือน ในเดือนแรกสมาชิกสามารถกู้ได้ทั้งหมด 34 คน เป็นเงินจำนวน 102,000 บาท เมื่อกลุ่มดำเนินงานมาครบ 1 ปี กรรมการเห็นว่ารูปแบบการบริหารโดยที่สมาชิกลงหุ้นเพียง 100 บาทแล้วสามารถกู้เงินจากกลุ่มได้จำนวน 3,000 บาทเป็นการดำเนินงานที่มีความเสี่ยง กลุ่มไม่มีหลักประกันว่าจะได้เงินคืนหรือไม่ เป็นการเสี่ยงต่อการที่เงินจะสูญหาย ซึ่งผลการดำเนินงานพบว่าสมาชิกสองรายที่ทำผิดสัญญาคือกู้เงินไปแล้วไม่ชำระคืนกับกลุ่ม กรรมการดำเนินงานจึงมีความเห็นร่วมกันว่าน่าจะมีรูปแบบการดำเนินงานแบบอื่นๆที่มีประสิทธิภาพมากกว่า โดยทุกคนมีความคิดตรงกันว่าควรตั้งธนาคารหมู่บ้านเพื่อเป็นที่รวมคน รวมเงินของหมู่บ้าน และกำหนดให้มีการไปศึกษาดูงานว่าจะทำกันอย่างไร จากการดูงาน 2 แห่ง คือ ที่องค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร และที่ธนาคารหมู่บ้านบ้านปายาง ตำบล

เกาะจันทร์ อำเภอลำเลียด แคนนำได้นำแนวคิดที่ได้จากการศึกษาดูงานมาเป็นแนวทางในการริเริ่มการทำงานในหมู่บ้าน โดยได้จัดตั้งธนาคารหมู่บ้านเป็นกองทุนประเดิมเริ่มแรกของหมู่ที่ 7 บ้านกะปาง ต่อมาก็มีกองทุนข้าวสารที่เป็นผลต่อเนื่องจากการทำธนาคารหมู่บ้าน และมีกองทุนหมู่บ้านที่มาจากนโยบายของรัฐบาลตามลำดับ ซึ่งรายละเอียดของกองทุนต่างๆในหมู่บ้านกะปางมีดังต่อไปนี้

1. ธนาคารหมู่บ้าน

ความเป็นมาของธนาคารหมู่บ้าน

แคนนำได้ไปศึกษาดูงานการดำเนินงานขององค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนครในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 และศึกษาการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านบ้านปายาง ตำบลเกาะจันทร์ อำเภอลำเลียดในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2545 ประกอบด้วย 1) นายเจริญ สุตรักษ์ 2) นายทวี พลฤทธิ์ 3) นายจ่านอง ยอดแก้ว และ 4) นายสุรินทร์ สุตรักษ์ โดยไปขอคำแนะนำแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านว่าจะทำอย่างไรในกรณีที่หมู่บ้านยังไม่มีกลุ่มองค์กร และศึกษาเรื่องรูปแบบในการดำเนินงานกลุ่มการเงินและขั้นตอนในการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้าน (การฝาก, การถอน, การกู้, การรับเงิน, การทำบัญชี, การจ่ายเงินกู้, ฯลฯ) จากองค์กรเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนคร โดยแคนนำได้ความรู้จากการดูงานในครั้งนี้ว่า แนวทางการพัฒนาหมู่บ้านให้มีประโยชน์กับสมาชิกนั้นจะต้องให้สมาชิกในหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ส่วนในกรณีของหมู่บ้านที่ยังไม่มีกลุ่มฯทางเครือข่ายการเงินชาวบ้านเมืองนครแนะนำว่า ให้หมู่บ้านกลับไปรวมตัวจัดทำประชาคมหมู่บ้านและให้มีการรวมกลุ่มและฝากเงินร่วมกัน ซึ่งแคนนำที่ไปดูงานได้กลับมาเล่าให้แกนนำคนอื่นๆฟัง และมีความเห็นร่วมกันว่า หมู่ที่ 7 บ้านกะปางก็สามารถดำเนินการได้ตามที่ได้รับคำแนะนำมา ส่วนการไปศึกษาดูงานที่ธนาคารหมู่บ้านบ้านปายาง ตำบลเกาะจันทร์ อำเภอลำเลียด ได้มีความรู้ว่าการที่หมู่บ้านมีธนาคารหรือกองทุนภายในหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกในหมู่บ้านไม่ต้องกู้เงินที่มีอัตราดอกเบี้ยแพงร้อยละ 5 - 10 แต่สมาชิกสามารถช่วยเหลือกันเองภายในหมู่บ้านได้ ช่วยให้สมาชิกมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ และดอกเบี้ยที่สมาชิกจ่ายให้กับกลุ่มก็สามารถนำกลับมาปันผลคืนให้สมาชิกผู้กู้ได้อีกด้วย นอกจากนั้นก็ยังได้ความรู้ในเรื่องขั้นตอนการทำงานของธนาคารหมู่บ้านเพื่อที่จะนำกลับมาทำในหมู่ที่ 7 บ้านกะปางได้ด้วย ซึ่งจากการที่แคนนำได้ไปศึกษาดูงานจากทั้งสองที่ก็กลับมาสรุปร่วมกันว่า แนวทางดังกล่าวหมู่ที่ 7 บ้านกะปางสามารถดำเนินการได้ แต่ที่ผ่านมายังขาดแกนนำในการทำงาน และได้ข้อตกลงร่วมกันว่า จะต้องตั้งธนาคารหมู่บ้านเพื่อเป็นที่รวมคนและเป็นกองทุนของหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้สมาชิกรู้จักเก็บออมและเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ และให้สมาชิกรู้จักรับผิดชอบหน้าที่

หลังจากกลับจากศึกษาดูงาน แคนนำที่ไปศึกษาดูงานได้ร่วมกับแกนนำของประชาคมหมู่บ้าน และคณะกรรมการดำเนินงานกลุ่มเงินกู้เพื่อการผลิตได้ร่วมกันจัดตั้งเป็นธนาคารหมู่บ้านขึ้นเมื่อวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2545 โดยมีสมาชิกเริ่มก่อตั้งจำนวน 56 คน จำนวนเงินฝากเริ่มแรก 5,600 บาท

มีการคัดเลือกคณะกรรมการบริหารขึ้นมา 1 ชุดจำนวน 13 คน ประกอบด้วย

1. นายเจริญ สุตรักษ์	ประธาน
2. นายเล็ก ชูเมฆา	รองประธาน
3. นายวิเชียร ชูกร	รองประธาน
4. นายจำนง ยอดแก้ว	เหรัญญิก
5. นายเสวี รัตนพันธ์	เลขานุการ
6. นายปรีชา ชูกร	ผู้จัดการ
7. นายสุเทพ สุขศรีแก้ว	ประชาสัมพันธ์
8. นายลอบ ทองวาง	กรรมการ
9. นางระพิน พันชนะ	กรรมการ
10. นายสาโรจน์ ใจกระจ่าง	กรรมการ
11. นางสาวี เรืองฤทธิ์	กรรมการ
12. นายประภาส แก้วอุดม	กรรมการ
13. นายสุนัน มากเพ็ง	กรรมการ

และมีกรรมการที่ปรึกษา ดังนี้

1. นายน้อม ศรีสวัสดิ์
2. ร.ต.สำรอง ทองอยู่
3. นายประยุทธ์ ยอดแก้ว
4. นายยงยุทธ เรืองฤทธิ์
5. นายปราโมทย์ เพ็งสังข์

กรรมการบริหารชุดนี้มีวาระในการดำเนินงาน 2 ปี และกำหนดให้มีการเลือกตั้งใหม่เมื่อครบวาระทุก ๆ 2 ปี โดยสมาชิกสามารถเลือกคณะกรรมการคนเดิมกลับเข้ามาดำเนินงานได้อีก ถ้าเห็นว่ากรรมการคนดังกล่าวมีคุณสมบัติตรงตามที่สมาชิกในหมู่บ้านเห็นสมควร คือมีความโปร่งใส ไม่เป็นคนเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ของพวกพ้อง แต่ต้องยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง และสามารถที่จะบริหารธนาคารหมู่บ้านให้เดินไปข้างหน้าและมีการพัฒนาที่ดีขึ้นได้

หลังได้กรรมการครบชุดแล้ว กรรมการได้นำเงินไปฝากกับธนาคารออมสิน สาขาทุ่งสง มีรายชื่อผู้ฝาก 3 คน คือ 1) นายเจริญ สุตรักษ์ 2) นายเสวี รัตนพันธ์ และ 3) นายจำนง ยอดแก้ว โดยมีผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อถอนได้ 2 ใน 3 คน

สำหรับเงินที่ได้รับจากการฝากสะสมของสมาชิก ทางคณะกรรมการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านได้นำไปฝากธนาคารทุกเดือนโดยยังไม่มีมีการปล่อยให้สมาชิกกู้ในช่วงปีแรก เมื่อย่างเข้าปีที่ 2 เงินมีชาวาทที่ทางรัฐบาลสนับสนุนผ่านทาง อบต.นั้นทางคณะกรรมการและประชาคมหมู่บ้านเห็น

ประชุมกันเห็นสมควรว่าน่าจะนำเงินดังกล่าวเข้ามารวมกับเงินของธนาคารหมู่บ้านเพื่อต่อยอดเงินของธนาคารหมู่บ้านให้มากขึ้นและลดความเสี่ยงในการปล่อยกู้ให้สมาชิกด้วย ทางคณะกรรมการธนาคารหมู่บ้านจึงได้ร่างระเบียบการกู้ให้ชัดเจนว่า สมาชิกสามารถกู้เงินจากธนาคารหมู่บ้านเป็นเงิน จำนวนสองเท่าของเงินฝากสะสมของผู้กู้รวมกับเงินฝากสะสมของผู้ค้ำประกัน ตัวอย่างเช่น ผู้กู้มีเงินฝากสะสมรวมทั้งเงินฝากสะสมของผู้ค้ำประกันเป็นจำนวนเงิน 3,000 บาท ทางธนาคารจะอนุมัติเงินกู้ให้ผู้กู้ได้ไม่เกิน 6,000 บาท โดยคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 บาทต่อเดือน เพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารหมู่บ้านและเพื่อรักษาลประโยชน์ของสมาชิกที่มีการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องทุกเดือน

ระเบียบข้อบังคับ

1. สมาชิก

1.1 สมาชิกสามัญ ผู้มีความประสงค์สมัครเป็นสมาชิก ต้องเขียนใบสมัครและชำระค่าหุ้น พร้อมค่าธรรมเนียมแรกเข้า 20 บาท เพื่อใช้ในการซื้ออุปกรณ์เครื่องเขียนของธนาคารเอง

1.2 สมาชิกวิสามัญ เป็นผู้เห็นด้วยกับหลักการและช่วยเหลือกิจกรรมของธนาคารหมู่บ้าน โดยได้รับเชิญเป็นที่ปรึกษา

1.3 สมาชิกกลุ่มธนาคารถ้าหากลาออกจากสมาชิกแล้ว จะสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มได้อีก ต้องไม่น้อยกว่า 1 ปี

2. การถือหุ้น

หุ้นธนาคารหมู่บ้านทุกประเภทมีมูลค่าหุ้นละ 10 บาท

1.1 หุ้นแรกเข้า (รช.) ผู้ถือหุ้นแรกเข้าต้องถือหุ้นอย่างต่ำ 10 หุ้น อย่างสูงไม่จำกัด

1.2 หุ้นรายได้เพิ่ม (รด.) สมาชิกถือสัจจะตัวเองว่า ถ้ามีรายได้ต้องมาถือหุ้นธนาคาร ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของรายได้

1.3 หุ้นกู้ยืม (กย.) ในการกู้ยืมเงินจากธนาคารทุกครั้ง ผู้กู้ต้องถือหุ้นไว้ร้อยละ 10

1.4 หุ้นพิเศษ (พ) หากมีรายได้จากทางใด สามารถถือหุ้นพิเศษไว้กับธนาคารได้โดยไม่จำกัดจำนวน แต่ถ้าถือหุ้นไว้ไม่ครบ 12 เดือนแล้วถอนหุ้นออกไป ทางธนาคารจะไม่มีเงินปันผลในเมื่อครบ 12 เดือน จึงได้เงินปันผลเหมือนหุ้นอื่น ๆ

3. การฝาก - ถอน

ธนาคารจะประกาศรับฝากเงินให้สมาชิกทราบ มีทั้งฝากประจำและฝากออมทรัพย์ ทางธนาคารหมู่บ้านจะให้ดอกเบี้ยสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ร้อยละ 1 ต่อปี โดยการถอนเงินจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน

4. การกู้เงิน

สมาชิกมีความประสงค์จะกู้เงิน สามารถกู้เงินได้ไม่เกิน 2 เท่าของทุนเรือนหุ้นของตน หลักเกณฑ์ในการกู้เงินมีดังต่อไปนี้

4.1 การกู้ระยะสั้น (ฉุกเฉิน) ไม่เกิน 2,000 บาท ระยะชำระคืนไม่เกิน 1 เดือน ค่าบำรุงร้อยละ 2 บาท

4.2 การกู้ระยะปานกลาง ไม่เกิน 2 เท่าของเงินออม ระยะเวลาในการชำระคืนไม่เกิน 6 เดือน ค่าบำรุงร้อยละ 2 บาทต่อเดือน

4.3 การกู้ระยะยาว ไม่เกิน 2 เท่าของเงินออม ระยะชำระคืนไม่เกิน 12 เดือน ค่าบำรุงร้อยละ 2 บาทต่อเดือน

ผู้มีสิทธิ์ขอกู้เงินจะต้องเป็นสมาชิกธนาคารหมู่บ้านหมู่ที่ 7 กะปาง และต้องมายื่นคำร้องขอกู้เงินด้วยตนเอง โดยมีผู้ค้ำประกัน 2 คน

ถ้ากู้เงินเกินจากจำนวนที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม ผู้กู้ต้องหาหลักทรัพย์มาค้ำประกันซึ่งอยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ ในการกู้เงินทุกครั้งต้องเขียนคำร้องและหนังสือค้ำประกันตามแบบฟอร์มของธนาคาร

4.4 การชำระเงินต้นและดอกเบี้ย ต้องชำระเงินต้นและดอกเบี้ยทุก ๆ เดือน ตามข้อตกลงในสัญญา

4.5 ธนาคารหมู่บ้าน หมู่ที่ 7 กะปาง กำหนดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อเดือน

5. การปันผล

ให้ถือการสิ้นปีทางบัญชีในเดือนธันวาคมของทุกปี ซึ่งสิ้นปีจะมีการปันผล 1 ครั้ง การจัดสรรเงินปันผลมีดังต่อไปนี้

5.1 เพื่อเป็นทุนสำรองของธนาคาร	ร้อยละ 10%
5.2 เพื่อเป็นเงินปันผลให้สมาชิกผู้ถือหุ้น	ร้อยละ 60%
5.3 เพื่อการศึกษาของสมาชิกและบุตรหลาน	ร้อยละ 5%
5.4 เพื่อเป็นการสงเคราะห์สมาชิก	ร้อยละ 5%
5.5 เพื่อเป็นการตอบแทนคณะกรรมการ	ร้อยละ 10%
5.6 เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำนักงาน	ร้อยละ 10%

6. การพ้นจากสมาชิกภาพ

ในกรณีตาย ลาออก ถูกให้ออก จากธนาคารหมู่บ้านเป็นบุคคลล้มละลายหรือต้องพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือน

การดำเนินงาน

การดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง จะเปิดดำเนินการในวันที่ 8 ของทุกเดือน ตั้งแต่เวลา 11.00 – 13.00 น. สมาชิกถือหุ้น กู้ยืม – ถอน ชำระเงิน – ดอกเบี้ย ในวันทำการ โดยวันดังกล่าวจะมีการทำงานของธนาคารหมู่บ้านและกองทุนหมู่บ้านบ้านกะปางไปพร้อมกันใน

วันเดียว ผู้จัดการต้องสรุปรายงานกิจการของธนาคารหมู่บ้านเสนอต่อประธานธนาคารหมู่บ้านเพื่อชี้แจงรายละเอียดให้สมาชิกทราบทุกเดือน

ระบบการจัดการ

ธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปางจะเปิดทำการทุกวัน ที่ 8 ของเดือน ณ หอประชุมหมู่บ้าน ซึ่งก่อนวันทำการจะเป็นการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้านโดยผู้ที่เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยกำนันตำบลกะปาง ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)และสมาชิกของหมู่บ้าน ช่วงแรกจะเป็นการแจ้งเรื่องตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทย หลังจากประชุมเสร็จก็จะเป็นช่วงเวลาทำการของธนาคารหมู่บ้านและกองทุนหมู่บ้านตั้งแต่เวลา 13.00 น. -16.00 น. ซึ่งระบบการทำงาน จะแบ่งออกเป็นโต๊ะ โดยมีกรรมการรับผิดชอบแต่ละโต๊ะ โต๊ะละ 2 คน

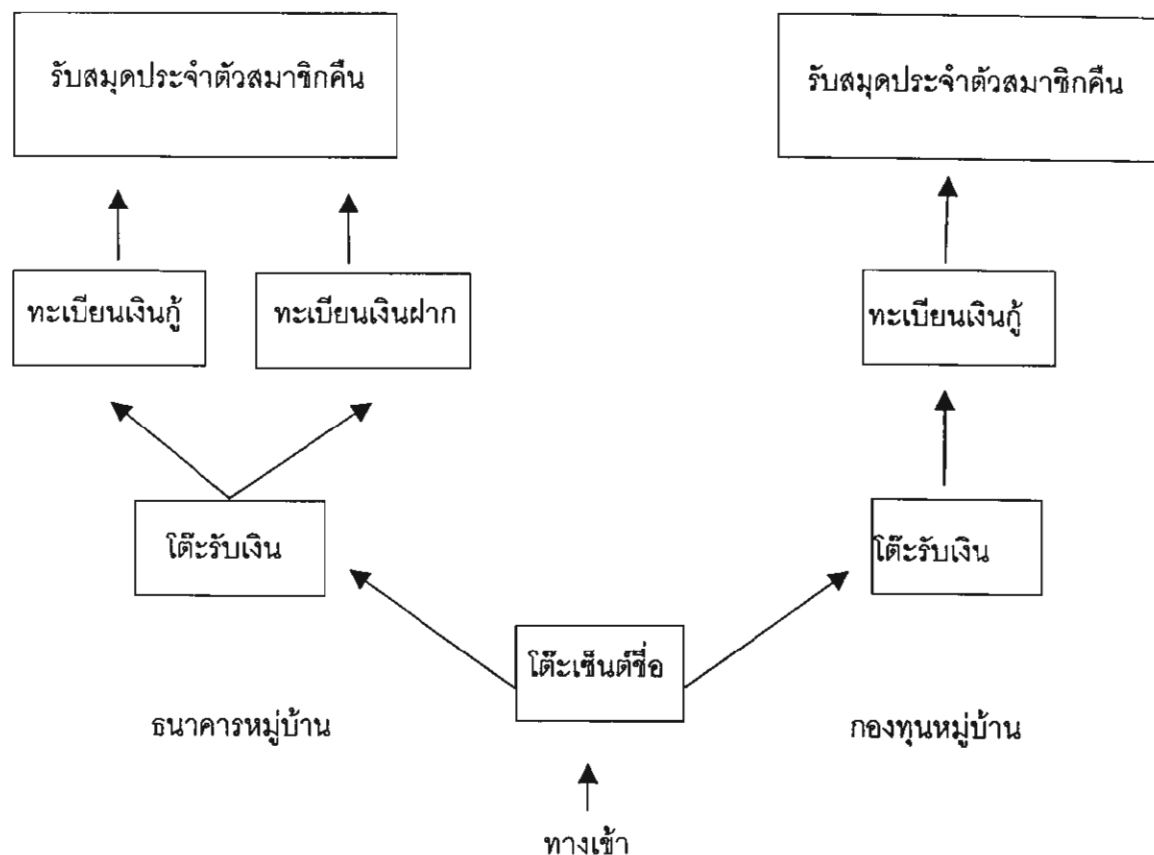
1) กรรมการคนที่ 1 รับสมุดประจำตัวสมาชิกลงรายละเอียด รับเงินจากสมาชิกแล้วส่งสมุดประจำตัวสมาชิกให้กรรมการคนที่ 2

2) กรรมการคนที่ 2 กรอรายละเอียดการส่งเงินฝากสัจจะ และเงินกู้ลงทะเบียนคุมของกลุ่ม และให้สมาชิกลงลายมือชื่อในทะเบียนคุม (เพื่อป้องกันความผิดพลาด) หลังจากนั้นก็ส่งสมุดประจำตัวคืนให้สมาชิก (เป็นอันเสร็จขั้นตอนการดำเนินงาน)

เมื่อหมดเวลารับเงินจากสมาชิก (เงินฝาก-เงินกู้) จะมีการตรวจนับเงินทุกครั้งเพื่อป้องกันความผิดพลาด แล้วส่งยอดเงินให้ฝ่ายเหรียญกษาปณ์เพื่อปล่อยให้ผู้กู้รายต่อไปในวันนั้น เมื่อเงินเหลือจากการกู้ในวันนั้น ทางเลขา-เหรียญกษาปณ์และประธานจะมอบให้ใครคนหนึ่งเฝ้าเงินไปฝากธนาคารในวันรุ่งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดความยุ่งยาก

ในการทำงาน กรรมการไม่ได้สรุปบัญชีรับจ่ายให้แล้วเสร็จในแต่ละเดือน กรรมการรู้เพียงแค่ว่าวันนี้ทางธนาคารได้รับเงินรวมทั้งหมดเท่าไร และมีเงินที่ทางธนาคารต้องจ่ายให้สมาชิกกู้เท่าไร มีเงินคงเหลือจากที่ให้สมาชิกกู้เท่าไร โดยไม่รู้ว่เงินที่ทางธนาคารได้รับมานั้นมาจากไหนบ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าไร เงินคงเหลือกับเงินที่ได้รับมาตรงกันหรือไม่ เนื่องจากกรรมการไม่มีความรู้ในเรื่องระบบทะเบียนบัญชี และไม่เคยได้รับการอบรมในเรื่องบัญชีการเงินจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเลย ทำให้กรรมการไม่สามารถจัดทำบัญชีและงบการเงินให้มีความชัดเจนได้ การทำงานของกรรมการเป็นลักษณะของการบันทึกช่วยจำที่ไม่มีระบบระเบียบที่ชัดเจน เมื่อสมาชิกหรือกรรมการคนใดต้องการทราบสถานะทางการเงินของธนาคาร กรรมการที่รับผิดชอบก็ไม่สามารถให้รายละเอียดได้ จนกว่าจะมีการรื้อและค้นหาเอกสารหลักฐานของธนาคารและต้องมาตรวจนับบัญชีรายการกันก่อน ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลานานมากในการค้นหาเพื่อให้ทราบสถานะทางการเงินของธนาคารในแต่ละครั้ง

แผนผังการทำงานของธนาคารหมู่บ้านกะปาง

หมายเหตุ

ทุกโต๊ะมีทะเบียนคุม

กรรมการรับเงินฝาก 2 ท่าน กรรมการรับเงินกู้ 2 ท่าน กรรมการเซ็นรับหรืออนุมัติ

ระบบทะเบียน

ระบบทะเบียนของธนาคารหมู่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านกะปาง ประกอบด้วย

1. ทะเบียนเงินสัจจะ
2. ทะเบียนชำระคืนเงินกู้
3. ทะเบียนเงินฝากประจำเดือนของธนาคาร
4. สมุดประจำตัวสมาชิก

กิจกรรมที่ดำเนินการ

การฝากเงินหุ้น

การฝากเงินหุ้นของธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง ตั้งแต่ปี 2544 – 2546

เงินหุ้นปี 2544

วันที่	เดือน	จำนวนราย	จำนวนเงินรวม
8	มีนาคม	120	12,000
8	พฤษภาคม	83	8,400
8	กันยายน	80	9,150
8	ตุลาคม	62	7,200
8	พฤศจิกายน	57	5,700
8	ธันวาคม	36	5,050
รวม			47,500

ตารางที่ 1 แสดงเงินฝากสะสมรวม ปี 2544

เงินหุ้นปี 2545

วันที่	เดือน	จำนวนราย	จำนวนเงินรวม
8	มกราคม	42	5,400
8	กุมภาพันธ์	42	5,050
8	มีนาคม	42	4,450
8	เมษายน	40	8,850
8	พฤษภาคม	30	3,850
8	มิถุนายน	28	3,950
8	กรกฎาคม	43	6,394
8	สิงหาคม	34	4,400
8	กันยายน	28	3,350
8	ตุลาคม	47	17,350
8	พฤศจิกายน	26	3,450
8	ธันวาคม	24	2,750
รวม			62,850

ตารางที่ 2 แสดงเงินฝากสะสมรวม ปี 2545

เงินหุ้นปี 2546

วันที่	เดือน	จำนวนราย	จำนวนรวม
8	มกราคม	30	5,050
8	กุมภาพันธ์	29	3,850
8	มีนาคม	34	4,550
8	เมษายน	34	6,150
8	พฤษภาคม	19	3,150
รวม			22,750

ตารางที่ 3 แสดงเงินฝากสะสมรวม ปี 2546

กิจกรรมการกู้เงิน

การกู้เงินของธนาคารหมู่บ้าน สมาชิกที่สามารถกู้ได้จะต้องมีอายุการเป็นสมาชิกครบ 6 เดือน และสามารถกู้ได้ในวงเงินสองเท่าของเงินฝากสะสมที่มีอยู่ ทางกลุ่มกำหนดเพดานวงเงินกู้รายละไม่เกิน 10,000 บาท โดยจะต้องจ่ายค่าบำรุงเงินกู้ให้ธนาคารร้อยละ 2 บาทต่อเดือน ระยะเวลาในการผ่อนชำระคืนขึ้นอยู่กับวงเงินที่ได้รับอนุมัติไปจากทางธนาคารหมู่บ้าน ซึ่งตอนนี้ทางธนาคารมีหลักเกณฑ์การส่งคืนเงินกู้ ดังนี้

วงเงินกู้ตั้งแต่จำนวน 0 - 3,000 บาท	ชำระคืนภายในระยะเวลา 6 เดือน
วงเงินกู้ตั้งแต่จำนวน 3,000 - 6,000 บาท	ชำระคืนภายในระยะเวลา 10 เดือน
วงเงินกู้ตั้งแต่จำนวน 6,000 ขึ้นไป	ชำระคืนภายในระยะเวลา 1 ปี

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินงานธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปางมาระยะหนึ่งพบว่า ผลจากการดำเนินงานสามารถช่วยเหลือสมาชิกในด้านเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินชีวิตของสมาชิกและครอบครัวได้ระดับหนึ่ง ทำให้สมาชิกในหมู่ที่ 7 บ้านกะปางได้มีการออมเงินร่วมกัน สมาชิกมีแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำที่เป็นเงินกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้านแทนที่จะเป็นเงินกู้ของคนนอกหมู่บ้านเหมือนในอดีตที่ผ่านมา ซึ่งช่วยลดภาระการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราที่แพงของสมาชิกที่เคยกู้เงินจากนายทุนในท้องตลาดได้ และเมื่อครบรอบปี สมาชิกยังได้รับเงินปันผลที่เกิดจากการดำเนินงานกองทุนซึ่งเป็นผลกำไรที่ได้จากค่าบำรุงเงินกู้ของสมาชิกเอง สมาชิกธนาคารส่วนหนึ่งได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนกันอยู่เสมอยเป็นประจำทุกเดือนโดยเฉพาะในช่วงวันทำการที่สมาชิกจะต้องมาส่งเงินหุ้นพร้อมกันที่หอประชุมของหมู่บ้าน ส่วนผลที่เห็นเป็นรูปธรรมอีกประการหนึ่งคือ เกิดมีกองทุนข้าวสารขึ้นซึ่งเป็นกิจกรรมที่เป็นผลต่อเนื่องจากการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านที่ช่วยให้สมาชิกสามารถซื้อข้าวสารในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาดทั่วไป

ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านกะปาง (เปรียบเทียบระหว่าง
ก่อนตั้งธนาคารหมู่บ้านและหลังจากตั้งธนาคารหมู่บ้าน)

ก่อนก่อตั้งธนาคารหมู่บ้าน	หลังตั้งธนาคารหมู่บ้าน
1. สมาชิกต้องพึ่งพานายทุนภายนอก	1. สมาชิกมีเงินออมเป็นของตนเอง
2. สมาชิกต้องจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้แพงร้อยละ 5-10-20 ต่อเดือน	2. สมาชิกสามารถกู้เงินดอกเบี้ยต่ำ ร้อยละ 2 บาทต่อเดือน
3. ดอกเบี้ยภายนอกไม่กลับมาสู่ชุมชน แต่ไปสู่นายทุนภายนอก	3. หมู่บ้านมีเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน
4. ชาวบ้านต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีโอกาสได้พบกัน ไม่มีการทำกิจกรรมร่วมกัน	4. สมาชิกได้รับเงินปันผลเมื่อสิ้นปี
	5. ชุมชนมีกองทุนสวัสดิการจากการจัดสรรกำไรที่ได้จากการปล่อยเงินให้สมาชิกกู้

ตารางเปรียบเทียบข้อแตกต่างก่อนและหลังก่อตั้งธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง

แสดงสถานะทางการเงินของธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง

งบดุล

ณ วันที่ 8 กรกฎาคม 2546

รายการ	ทรัพย์สิน	สต.	หนี้สิน +ทุน	สต.
	บาท		บาท	
เงินสดในมือ	2,000	-		
ฝากธนาคารออมสิน	16,000	-		
ฝาก ธกส.	9,600	-		
ฝากเครือข่ายอำเภอ	2,500	-		
ลูกหนี้เงินกู้	143,300	-		
กองทุนข้าวสารยืม	15,000	-		
สัจจะสะสม			113,400	-
กองทุนสวัสดิการ			5,000	-
จ่ายปันผลสมาชิก			10,000	-
เงินกระด้นเศรษฐกิจ			60,000	-
รวม	188,400		188,400	-

ที่มา : ปรับปรุงจากรายงานการเงินที่ทำโดยกรรมการธนาคารหมู่บ้าน

ปัญหาในการดำเนินงานธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปาง

จากการศึกษาการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปางที่ผ่านมาพบว่า ปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานมีน้อยมาก เพราะธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปางเกิดจากการก่อตั้งของแกนนำและสมาชิกบางส่วนในหมู่บ้านที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ทำให้คนที่เป็นสมาชิกมีความรู้สึกว่าเป็นของพวกเรา เป็นเงินของสมาชิกที่สมาชิกจะต้องช่วยกันดูแลให้มีความมั่นคงและอยู่กับหมู่บ้านกะปางตลอดไป โดยมีหลักปฏิบัติง่าย ๆ คือเมื่อกู้เงินไปจากธนาคารแล้ว สมาชิกจะต้องส่งเงินกู้คืนให้กับธนาคาร สำหรับปัญหาในการดำเนินงานที่มักเกิดขึ้นอยู่เสมอและกรรมการดำเนินงานคิดว่าเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการทั้งในปัจจุบันและอนาคตมีดังนี้

1. สมาชิกไม่เข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่มบางข้อทำให้มีปัญหาขัดแย้งกับกรรมการดำเนินงานในบางครั้ง แต่เมื่อมีการทำความเข้าใจร่วมกัน ประกอบกับสมาชิกส่วนใหญ่ก็เกรงใจกรรมการ จึงทำให้ปัญหาดังกล่าวมักจะแก้ไขได้

2. ระบบทะเบียนบัญชีของกลุ่มที่กรรมการไม่มีความรู้ความเข้าใจเลย และที่ผ่านมามีกรรมการไม่มีโอกาสได้เข้ารับการอบรมเรื่องระบบทะเบียนบัญชีการเงินอย่างจริงจังเลย ทำให้ธนาคารหมู่บ้านกะปางไม่มีระบบทะเบียนบัญชีที่ชัดเจน ทำให้เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดความเข้าใจผิดระหว่างสมาชิกและคณะกรรมการของธนาคาร เนื่องจากรับรู้เรื่องการเงินของธนาคารไม่เหมือนกัน ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในการดำเนินงานของธนาคารหมู่บ้านบ้านกะปางอยู่ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน

3. จำนวนเงินที่ยังมีน้อยทำให้ธนาคารไม่สามารถบริการสมาชิกได้อย่างเพียงพอกับความต้องการที่มีอยู่จริง

2. กองทุนหมู่บ้าน

ความเป็นมาของกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านกะปาง

กองทุนหมู่บ้านเริ่มจัดตั้งในวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2544 ตามนโยบายของรัฐบาลโดยใช้การทำงานในรูปแบบประชาคมหมู่บ้าน ได้มีการทำประชาคมหมู่บ้านเพื่อคัดเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านในวันที่ 30 กรกฎาคม 2544 ณ ที่ประชุมหมู่บ้านหมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยผู้ใหญ่บ้านได้เรียกราษฎรในหมู่บ้านให้เข้าร่วมประชุมเป็นจำนวน 105 ครุวเรือน (โดยในหมู่ที่ 7 มีสมาชิกทั้งหมด 140 ครุวเรือน) การประชุมในครั้งนี้ได้มีผู้เข้าร่วมประชุม 123 คน โดยมีนายประทีป กรณา เจ้าหน้าที่ของทางอำเภอได้รับการแต่งตั้งให้มาเป็นที่ปรึกษา และมีพัฒนาการอำเภอคือนางสวาท นาคสุวรรณ มาช่วยประสานงาน โดยให้ที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านเป็นผู้เสนอชื่อคนที่เหมาะสมจะมาเป็นกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน และมีผู้รับรองการเสนอชื่อชื่อละ 2 คน ซึ่งในที่ประชุมวันนั้นได้มีการเสนอชื่อมาทั้งหมด 15 คนพอดี ที่ประชุมประชาคมหมู่บ้านมีมติให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อ

ทั้ง 15 คน เป็นกรรมการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านหมู่ที่ 7 บ้านกะปาง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน ดังนี้

ระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง

เพื่อให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมและสร้างนิสัยการออม เสียสละ เชื้ออาหาร และเป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อสมาชิกโดยรวม จึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านบ้านกะปางไว้ดังนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบกองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง”

ข้อ 2. ที่ตั้งของกองทุน เลขที่ 40 หมู่ที่ 7 ตำบลกะปาง อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช
รหัส 80310 โทร 01- 8917493, 8941618, 9782320

ข้อ 3. ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 4. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับชาวบ้าน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านให้สามารถบริหารและจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ และการแก้ปัญหาตามแนวทาง

เศรษฐกิจพอเพียง

4. เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน
5. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ
6. เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือนั้น การฝากเงินสัจจะ

ข้อ 5. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สินดังนี้

1. เงินสมทบจากรัฐบาล
2. เงินค่าหุ้นหุ้นละ 10 บาท อย่างน้อยคนละ 10 หุ้น

ข้อ 6. คุณสมบัติสมาชิก

1. เป็นผู้ที่พักอาศัยหรือพักอาศัยในหมู่บ้านกะปาง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน
2. เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนและสนใจ

ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

3. เป็นผู้พร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
4. เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
5. อุดหนุน เสียสละ และเห็นแก่ประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ

ข้อ 7. การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

1. ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
2. ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 6 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกกองทุนได้เดือนละ 1 ครั้ง โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะบุคคลและกลุ่มหรือองค์กร ชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก

3. คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

ข้อ 8. เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 6 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และเงินฝากสัจจะภายในสามวันนับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 9. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพจากการเป็นสมาชิกตามเหตุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ตาย
2. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
3. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลไร้ความสามารถ
4. ที่ประชุมใหญ่สามัญมีมติให้ลาออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้เข้าร่วมประชุม
5. จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
6. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
7. นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
8. มีลักษณะและคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 6.

ข้อ 10. สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาระผูกพันใด ๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกันอาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาอนุญาต และให้ขาดจากสมาชิกภาพในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต

ข้อ 11. ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

ข้อ 12. หุ้น หนึ่งมีมูลค่าละสิบบาท สมาชิกแรกเข้าตามข้อ 7 จะต้องถือหุ้นอย่างน้อยสิบหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน โดยสามารถชำระค่าหุ้นและเพิ่มหุ้นได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน

ข้อ 13. เงินฝากธนาคารหมู่บ้าน สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินสัจจะทุกเดือน ๆ ละ 100 บาทและนำส่งทุกวันที่ 3 ของเดือน และสามารถเพิ่มจำนวนเงินสัจจะได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี พร้อมกันนี้สมาชิกสามารถถอนและปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก

ข้อ 14. ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรมตามระเบียบของคณะกรรมการที่วางไว้

ข้อ 15. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์การกู้เงินอย่างชัดเจน

ข้อ 16. ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินตามข้อ.14 ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ต้องสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุน

ข้อ 17. วงเงินกู้ ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งไม่เกินสองหมื่นบาท และสมาชิกมีสิทธิ์ในการกู้เงินฉุกเฉินในวงเงินไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทตามระเบียบวงเงินฉุกเฉิน

ข้อ 18. การดำเนินงานตามโครงการที่ขอกู้และการจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินงานโครงการที่ขอกู้ให้สำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 19. การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 20. หลักประกันเงินกู้ ใช้บุคคลไม่น้อยกว่า 2 คนหรือหลักทรัพย์ที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ 21. อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ 1 ต่อเดือน

ข้อ 22. ค่าปรับ ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ ให้ผู้กู้เสียเบี้ยค่าปรับในอัตราร้อยละ 0.5 ต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 23. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นสุดทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รองรับโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนมีกำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรร ดังนี้

1. เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละ 20
2. เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ ในอัตราร้อยละ 5
3. เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุนในอัตราร้อยละ 25
4. เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ในอัตราร้อยละ 15
5. เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ในอัตราร้อยละ 25
6. เป็นทุนเพื่อสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละ 10

ข้อ 24. กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบเดือนละ 1 ครั้ง แล้วติดประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการดังนี้

1. บัญชีเงินฝากออมทรัพย์
2. รายรับและรายจ่ายของกองทุน
3. สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ 25. คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีกองทุน และรายงานการตรวจสอบบัญชีต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้า ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุนทุกสามเดือนและทุกรอบปีพร้อมทั้งแสดงบัญชีกำไรและงบดุลในบัญชีที่ส่งมาภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับตั้งแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 26. ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมดจึงจะถือว่าครบองค์ประชุม

โครงสร้างกรรมการและการบริหารจัดการ

กองทุนหมู่บ้านบริหารงานโดยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วย กรรมการซึ่งมาจากการคัดเลือกระหว่างสมาชิกด้วยกันตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนดในปี 2544 มีดังนี้

1. นายพรเทพ	สุขศรีแก้ว	ประธานกรรมการ
2. นางระพิน	พันชนะ	รองประธาน
3. นายสาโรจน์	ใจกระจ่าง	เลขานุ 1
4. นางสาวี	เรืองฤทธิ์	เลขานุ 2
5. นายเสวี	รัตนพันธ์	เหรัญญิก
6. นางจรัสศรี	แก้วอุดม	กรรมการ
7. นางพิม	สุตรักษ์	กรรมการ
8. นายส้อง	ชุมวงศ์	กรรมการ
9. นางถาวร	หนูจรเพชร	กรรมการ
10. นายจำนงค์	ยอดแก้ว	กรรมการ
11. นางประนอม	แก้วอุดม	กรรมการ
12. นายอด	ไหมสุวรรณ	กรรมการ
13. นางประทีป	เรืองรัตน์	กรรมการ
14. นายสุพงษ์	แก้วประเสริฐ	กรรมการ
15. นายเล็ก	ชูเมฆา	กรรมการ

ระเบียบการบริหารงานของคณะกรรมการมีว่า เมื่อกรรมการบริหารงานครบ 1 ปีเต็ม จะต้องคัดเลือกกรรมการออกกึ่งหนึ่ง โดยการจับฉลาก โดยทางกองทุนได้จับฉลากออกในวันที่ 10 ตุลาคม 2545 จำนวน 6 คน ซึ่งตอนนี้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนที่เหลือจำนวน 9 คน ดังนี้

1. นางระพิน พันชนะ
2. นางพิมพ์ สุตรักษ์
3. นายสาโรจน์ ไกรระจำง
4. นายจำนงค์ ยอดแก้ว
5. นางประนอม แก้วอุดม
6. นายเล็ก ชูเมฆา
7. นางจรัสศรี แก้วอุดม
8. นางสาวรี เรื่องฤทธิ์
9. นายเสวี รัตนพันธ์

กรรมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านได้แบ่งงานตามหน้าที่ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังนี้ 1) ทำบัญชี 2) ทำสัญญาเงินกู้ 3) ปล่อยเงินกู้ 4) ติดตามหนี้ โดยการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบออกเป็นฝ่าย ๆ เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการทำงาน สมาชิกที่มาส่งคืนเงินกู้ให้กับกองทุนก็ได้มีความเข้าใจและส่งถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้

การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน

เนื่องจากกองทุนหมู่บ้านเป็นกองทุนที่เกิดจากการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ทางคณะกรรมการกองทุนและคณะกรรมการหมู่บ้านไม่ได้ดำเนินกิจกรรมใดๆเพิ่มเติมนอกเหนือจากกิจกรรมที่ทางรัฐบาลได้กำหนดเอาไว้ให้คือการกู้ โดยคณะกรรมการได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกู้เอาไว้ดังนี้

1. ผู้กู้ขอใบเสนอกู้ในวันที่ 8 ของทุกเดือน ให้ลงใบคำร้องขอกู้เงินในวันที่ 10 ของทุกเดือน หลังจากเวลาดังกล่าวกลุ่มจะไม่รับดำเนินการนอกจากกรณีฉุกเฉิน
2. การทำสัญญาเงินกู้ สมาชิกที่ขอเงินจากกองทุนหมู่บ้านจะต้องระบุวัตถุประสงค์ในการนำเงินไปใช้ให้ชัดเจนว่าเอาเงินไปทำอะไร และเมื่อระบุเอาไว้ชัดเจนในสัญญาแล้ว ถ้าสมาชิกที่กู้เงินนำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์จากที่ระบุเอาไว้ในสัญญาแล้ว ทางคณะกรรมการดำเนินงานของกองทุนมีมติให้เรียกเงินกู้คืนจากสมาชิกทันทีโดยที่ไม่ต้องรอให้หมดสัญญา
3. การทำสัญญาเงินกู้ ต้องมีคนรับรอง นอกจากคนค้ำประกันแล้ว เช่น สมาชิกภรรยาต้องรับรอง ลูกพี่พ่อแม่ต้องรับรอง ในกรณีที่ไม่มีภรรยาหรืออยู่ห่างไกล จะพิจารณาเป็นรายๆ ไป
4. การค้ำประกัน ผู้กู้และผู้ค้ำต้องมาทำความตกลงกันให้ชัดเจน โดยทำหลักฐานไว้กับกลุ่มด้วยเพื่อป้องกันความเข้าใจผิด และเพื่อความสบายใจของผู้ค้ำด้วย

5. คนค้าผู้อื่น เมื่อคนกู้ไม่สามารถส่งเงิน คนค้าต้องไปตาม เมื่อตามแล้วไม่มาส่ง คนค้ามากู้ ที่หลังทางกลุ่มจะไม่ให้กู้ (แต่ถ้ากรรมการให้กู้หากเกิดความผิดพลาดกรรมการต้องชี้และต้องปรับตามระเบียบที่วางไว้)

การเปิดบัญชี

คณะกรรมการกองทุนได้เปิดบัญชีไว้กับธนาคารออมสินจำนวน 2 บัญชี ดังนี้

1. ชื่อบัญชีกองทุนหมู่บ้านกะปาง เพื่อรับโอนเงิน 1 ล้านบาท จากบัญชีกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และเพื่อรับเงินจากการชำระหนี้จากลูกหนี้ (เงินต้นพร้อมดอกเบี้ย) ที่กู้จากเงินกองทุน 1 ล้านบาท

2. ชื่อบัญชีเงินออมของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกะปาง เพื่อรับเงินจากสมาชิกของกองทุนตามที่ได้ตกลงฝากเงินหรือออมเงินกับกองทุน เป็นเงินสะสมของสมาชิกและเพื่อรับเงินจากการชำระหนี้จากลูกหนี้ (เงินต้นและดอกเบี้ย) ที่กู้จากเงินออมจากสมาชิก

การปล่อยเงินกู้

วงเงินกู้ยืมรายหนึ่งต้องไม่เกิน 20,000 บาท โดยผู้จะขอกู้จะต้องเปิดบัญชีเงินฝากประเภทออมทรัพย์ เพื่อรับโอนเงินที่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมจากธนาคารไปดำเนินการตามวัตถุประสงค์ สมาชิกที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินกองทุนหมู่บ้านจะต้องเขียนคำขอกู้และมีเอกสารสำคัญมาประกอบในการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ 1) คำขอกู้ 2) สัญญาเงินกู้ 3) สัญญาค้ำประกัน 4) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้กู้/ผู้ค้ำ 5) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนผู้กู้/ผู้ค้ำ สมาชิกท่านใดต้องการจะกู้เงินของกองทุนหมู่บ้านจะต้องยื่นหนังสือคำขอกู้ที่คณะกรรมการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านก่อนวันที่ 8 ของทุกเดือน และให้มาทำสัญญาขอกู้เงินภายในวันที่ 10 ของทุกเดือน โดยผู้กู้จะต้องมีคนค้ำประกัน 2 คน พร้อมกับพยานอีก 2 คน เขียนยินยอมต่อหน้าคณะกรรมการดำเนินงานทุกครั้ง

การพิจารณาการกู้ กรรมการกองทุนจะนัดประชุมพิจารณาการกู้เงินตามความเหมาะสมตามที่สมาชิกผู้ขอสินเชื่อโครงการมาที่กลุ่ม (ซึ่งส่วนมากในการกู้ครั้งแรกของกองทุนจะได้รับการอนุมัติตามที่ขอมาทุกราย) โดยการพิจารณาการกู้ของสมาชิก กรรมการจะพิจารณาอนุมัติเงินกู้ดังนี้

1. หลักฐานในการกู้

2. ความเป็นไปได้ในการชำระคืน

รายชื่อผู้กู้เงินกองทุนหมู่บ้านบ้านกะปาง

ลำดับ	ชื่อผู้กู้	กิจกรรมที่ไปดำเนินการ	จำนวนเงินกู้	เงื่อนไขการชำระเงิน
1.	นายไพศาล ชันประเสริฐ	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 1 เดือน
2.	นายณรงค์ฤทธิ์ หมั่นพวงค์	เลี้ยงไก่	20,000	ราย 1 เดือน
3.	นางเสนอ เรืองฤทธิ์	เลี้ยงหมู	20,000	ราย 6 เดือน
4.	นางระพิน พันชนะ	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 1 เดือน
5.	นายสำเร็จ ช่างวาด	การเกษตร	20,000	ราย 1 เดือน
6.	นางประคอง แก้วอุดม	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 1 เดือน
7.	นางบุญยวง ชุมวงศ์	ร้านซ่อมรถ	20,000	ราย 1 เดือน
8.	นายเอกชาติ แก้วอุดม	ค้าขาย	20,000	ราย 1 เดือน
9.	นางสุนิตรา จันศรี	เลี้ยงไก่	20,000	ราย 1 เดือน
10.	นางสุนิพร พลฤทธิ์	ค้าขาย	20,000	ราย 1 เดือน
11.	นางสุนิต มหากาฬ	ค้าขาย	20,000	ราย 1 เดือน
12.	นางสายใจ ปลอดแก้ว	เลี้ยงหมู	20,000	ราย 1 เดือน
13.	นายเพียร เรืองรัตน์	เลี้ยงหมู	20,000	ราย 6 เดือน
14.	นางจรัสศรี แก้วอุดม	เลี้ยงปลา	20,000	ราย 6 เดือน
15.	นางขวัญใจ แก้วอุดม	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 6 เดือน
16.	นายวิชัย หนูนารถ	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 6 เดือน
17.	นายประยุทธ ยอดแก้ว	ค้าขาย	20,000	ราย 6 เดือน
18.	นายสุชาติ ยอดแก้ว	การเกษตร	20,000	ราย 6 เดือน
19.	นางวรรณิ์ สมหวัง	เลี้ยงหมู	20,000	ราย 6 เดือน
20.	นางละออ มะลิทอง	เลี้ยงหมู	10,000	ราย 6 เดือน
21.	นางสุภาพร ชูกร	เลี้ยงไก่	20,000	ราย 6 เดือน
22.	นายไพฑูรย์ สุขศรีแก้ว	ค้าขาย	20,000	ราย 6 เดือน
23.	นายพิเชษฐ์ ชูกร	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 12 เดือน
24.	นายพรเทพ สุขศรีแก้ว	ค้าขาย	20,000	ราย 6 เดือน
25.	นายสุวิทย์ สิทธิโยธา	เลี้ยงวัว	20,000	ราย 6 เดือน